

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

AAMBINDER

Rustzoekers [p.4]

Gereformeerde Gemeente Hoofddorp

In 1930 ontstaat er in Hoofddorp een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Lisse. De meeste leden zijn afkomstig uit de Nederlandse Hervormde Kerk en de Christelijke Gereformeerde Kerk. Als plaats van samenkomst fungeert een eenvoudig gebouwtje aan de Kruislaan, dat in het verleden (waarschijnlijk) als paardenstal in gebruik is geweest. Op 14 februari 1933

wordt de afdeling Hoofddorp zelfstandig. In 1951 betreft de gemeente het huidige kerkgebouw (met ruim 200 zitplaatsen) aan de Kruislaan. In 1987 wordt het interieur van het kerkgebouw vernieuwd, waarbij er onder meer een nieuwe preekstoel en nieuwe banken worden geplaatst. Momenteel is de gemeente vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 120.

23/06/2016
jaargang 94

nr **39**

De eerstelingen van de Geest

Gods kinderen hebben deel aan de Heilige Geest en Zijn werkingen. Eerstelingen zijn de eerste vruchten van de oogst. Wie eerstelingen heeft, die heeft bewijzen dat de volle oogst komen zal. Maar het is nog het begin. Zo spreekt de apostel over de aanwezigheid en de werkingen van de Geest.

En niet alleen dit, maar ook wij zelve, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelve, zeg ik, zuchten in onszelven, verwachende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams.

Romeinen 8:23

Maar Pinksteren is toch het feest van de vervulling? Het is waar. Toen de Heilige Geest op de pinksterdag werd uitgestort, werden drieduizend mensen bekeerd. Met de Vader en de Zoon is Hij de drie-enige God. Een eeuwige volheid is in Hem. Maar als het gaat over wat Gods volk hiervan heeft en kent, dan spreekt de apostel over eerstelingen.

Wie deze eerstelingen des Geestes heeft, heeft een onuitsprekelijke genadegift. Het had nooit gekund, maar het is gebeurd uit vrije gunst die eeuwig God bewoog. In zichzelf is de zondaar dood in misdaden, vastgeklonken aan de zonden. Maar de Geest komt en maakt levend, Hij verlicht het verstand en vernieuwt de wil. Zo wordt de Heilige Geest geschonken.

En weet u wat dan de bedoeling is van de Heilige Geest? Christus sprak daarvan: "Die zal Mij verheerlijken; want Hij zal het uit het Mijne nemen, en zal het u verkondigen" (Joh. 16:14). De Heidelbergse vat het samen in zondag 20: "opdat Hij mij door een waarachtig geloof Christus en al Zijn weldaden deelachtig make, mij trooste en bij mij eeuwiglijk blijve." Is het de taal van uw hart geworden? Strekt zich daar al uw lust en liefde heen?

Zuchten

leder aan wie deze eerstelingen des Geestes geschonken zijn, gaat zuchten. Wat al zuchten in de wereld. Leg uw oor te luisteren

bij de spreekkamer van de dokter en u hoort zuchten. Wat al zuchten worden er geslaakt als we denken aan de vluchtelingencrisis? Heel de schepping zucht; Paulus schrijft het in vers 22. En in onze tekst: Gods kinderen zuchten óók.

Wat is dan kenmerkend voor hun zuchten? "Ook wij zelve, (...) wij ook zelve, zeg ik, zuchten in onszelven". Hoort u de nadruk op 'zèlf'? Ze zijn er geheel en al bij betrokken. Het is een zuchten van de ziel. Wie bij de grote kloof gebracht wordt tussen God en zijn hart, gaat zuchten. Wie door Woord en Geest overtuigd wordt van zonde en schuld, gaat zuchten. "Och HEER', och, wierd mijn ziel door U gered!" Maar dan gaat de Heilige Geest eraan ontdekken dat ik een samenknopsel ben van ongerechtigheid en dat mijn eigen gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kledingstuk. Zou zo één niet zuchten? Geef me Jezus of ik sterf, want buiten Jezus is geen leven maar een eeuwig zielsverderf. Wat een wonder als de Zaligmaker wordt aangewezen, als Hij tot Zich trekt met touwen van liefde, als Hij gaat spreken tot de ziel. Zo maakt de Heilige Geest een arme zondaar Christus en al Zijn weldaden deelachtig. Zo ontvangt een mens een geestelijk leven. Want dit zuchten is een zaak van de praktijk. Een sterfgeval, een ernstige ziekte, of juist een bijzondere zegen – dan worden roepstemmen geheiligd. De mens wordt bepaald bij zijn armoede buiten God en met een levende uitgang verbonden aan de genadetron. Zo is het in het begin van het geestelijk leven, zo is het tot het einde toe.

Kunnen Gods kinderen dan altijd zuchten? Ze hebben en kunnen het niet uit zichzelf. "Want het vlees begeert tegen den Geest, en de Geest tegen het vlees" (Gal. 5:17). Het zijn pijnlijke lessen als het moet worden ingeleefd. Er zijn tijden van biddeloosheid, van het weer liefhebben van de tegenwoordige wereld. Dan blijkt een zucht een geschenk. Maar wat een wonder als de Heere dan waarmaakt: "Wij weten niet, wat wij bidden zullen, gelijk het behoort, maar de Geest Zelf bidt voor

ds. G.W.S. Mulder,
Zoetermeer

In dit nummer

4 Rustzoekers

6 Een beschamend
bezoek aan een
slavenfort

20 Eten van (zoete)
lekkernijen?

- 2** De eerstelingen van de Geest
- 3** Het geloof een vaste grond [25]
- 5** Opvoeding en onderwijs door de eeuwen heen [3]
- 7** Even maar
- 8** De praktische betekenis van de Drie-eenheid [4]
- 9** De lang beproefde leer [5]
- 10** Voor u gelezen: Eén van de allergeeringsten
- 11** Boeknieuws
- 12** Kerknieuws
- 14** Berichten
- 14** Kerkdiensten

Het geloofs- offer [25]

ons met onuitsprekelijke zuchtingen" (vers 26). De eerstelingen zijn het bewijs van de volheid van de Geest. Zijn zuchten is onuitsprekelijk. Hij zucht in Zijn kinderen. En Hij zucht tot in het hemelhof, waar Christus is aan de rechterhand van de hemelse Vader. Kom, kind van God, hoe lang is het geleden dat u zo mocht bidden? 't Zal toch aan de Pinkstergeest niet liggen. Nog maakt Christus het waar: "Al wat gij den Vader zult bidden in Mijn Naam, dat zal Hij u geven" (Joh. 16:23).

Verwachten

Want dit zuchten heeft een grond en een doel. Gods volk mag zuchten in de verwachting van de aanneming tot kinderen. Deze aanneming heeft plaatsgevonden in de wedergeboorte. Maar deze aanneming zal daarna ook steeds worden bevestigd. En daarop doelt de apostel. Die aanneming wordt uiteindelijk bevestigd in de verlossing van het lichaam. Al dat zuchten van Gods volk, het is als een hijgen naar het einde van de strijd. "Alzo zullen de vrijgekochten des HEEREN wederkeren, en met gejuich tot Sion komen; en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vreugde en blijdschap zullen zij aangrijpen, treuring en zuchting zullen wegvlieden" (Jes. 51:11). O, dan zullen ze Jezus zien zoals Hij is en eeuwig bij de Heere zijn. Laten de eerstelingen deze hoop in u verlevendigen. Mag u zo zuchten?

Ja, wat is uw verwachting? Want er is ook een keerzijde. Het zuchten van de wereld is een zuchten tot de dood. Dat is het loon op de zonde, de vrucht van het niet willen buigen voor God. Dan gaat zuchten over in wening en knersing der tanden. O lezer, dat dan ook gelden van u? Nu klinkt Gods liefelijke genadestem: "Wendt U naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde! want Ik ben God, en niemand meer" (Jes. 45:22). De Heere Jezus is een gewillig en bekwaam Zaligmaker. En Zijn Geest schenkt dode zondaren het leven uit enkel genade. "Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls? (Ez. 33:11)

'Door het geloof heeft Abel een meerdere offerande Gode geofferd dan Kaïn, door hetwelk hij getuigenis bekomen heeft, dat hij rechtvaardig was, also God over zijn gave getuigenis gaf; en door het geloof spreekt hij nog nadat hij gestorven is.'

Hebreeën 11:4

De voorstelling is dus slechts menselijk verzinsel, als zou de rook van Abels offer zijn opgegaan en die van Kaïns offer zijn neergeslagen. Ook is geen zekerheid voor de gedachte dat de Heere Abels offer door vuur van de hemel aanstak en verteerde. Wát vaststaat is dit, dat God op een voor Kaïn zowel als voor Abel waarneembare wijze Zijn welgevallen in Abel en diens offer toonde en Zijn misnoegen over Kaïn en diens offerande.

Dit zorgde bij Kaïn voor wrok. De afgunst verwekte toorn; de verheerlijking van Gods vrijmachtige genade in plaats van te vernederen en te verootmoedigen, voerde tot broeder-moord. Ook in Ezau was ditzelfde waar te nemen; hij zwoer Jakob te doden. Kaïn werd een broeder-moordenaar.

Voorwaar, het is een schrikkelijke zaak als de vrijmacht Gods in het zaligen van zondaren ons verbittert, gelijk Kaïn. In deze beide broeders vangt de strijd aan, die de eeuwen door gekampt wordt door hen die naar het vlees geboren zijn tegen degenen die naar de geest zijn geboren (Gal. 4:29). Alle vervolgingen van het erfdeel des Heeren vinden hier hun beginsel en wortel: vijandschap tegen Gods soevereine genade. Ja, in Abels dood is een heenwijzen naar de dood van Christus.

Wat heeft Gods volk van de wereld anders dan haat te verwachten? Hoe 'lief' Rome zich voordoet, wat kan het anders dan de vrije genade haten, en zo het de macht had, ten bloede toe te vervolgen hen, in wie deze genade uitblinkt? De strijd kan niet uitblijven, omdat Gods soverain welbehagen de scheidslijn trekt, en het tekent alleen het droeve verval en het zorgeloos inslapen van Gods Kerk, als zij vrede zoekt met de wereld en Rome de hand geeft.

Dat de Noordenwind de hof doorwaaiet en door het geloof ons een wandeling gegeven moge worden, die de getuigenis van Gods gunst bekomt. Deze zal ons meer zijn dan het leven. Wat was het kwaad voor Abel anders dan hem te voeren in de eeuwige gemeenschap zijns Gods, in de onverstoorbare genieting van die gunst, die reeds hier hem was betoond. En wat zal al het geweld der wereld en de vijandschap der schijnvromen, en de briesende haat van vervolging van on- en bijgeloof anders vermogen dan Gods volk meer en meer te doen delen in de gunst en gemeenschap Gods? Maar dan moge boven alles die gunst ons dierbaar zijn.

De Heere richte onze wegen, opdat Hij ons en ons offer moge aanzien.

(wordt vervolgd)

ds. G.H. Kersten
Uit: "Meer dan
overwinnaars"

Het schijnt 'in' te zijn om een klooster te bezoeken, om daar te zoeken naar rust in de breedste zin van het woord.

Rustzoekers

De zomermaanden kenmerken zich vooral door momenten van rust. Vakantie is een periode waarnaar door velen wordt uitgezien. Vaak na een spannende tijd van examens of andere drukke werkzaamheden.

J. Koster,
Barneveld

Met rust zoeken is op zichzelf niets mis. Het is zelfs goed om in een maatschappij van stress van tijd tot tijd een moment afstand te nemen van de hectiek van elke dag. Tijd nemen voor bezinning, voor elkaar, voor ons gezin als we dat mogen hebben, en nieuwe energie opdoen om na de rustperiode ons dagelijks werk weer op te nemen. Dit rust zoeken beperkt zich niet alleen tot de zomervakantie, maar kan het hele jaar door. Zo horen we de laatste tijd regelmatig over het verblijf van een of meerdere dagen in een klooster. Het schijnt 'in' te zijn om een klooster te bezoeken. De reden? Er wordt gezocht naar rust in de breedste zin van het woord. Dat varieert van: ontsnappen aan een drukke agenda, studeren, mediteren, lezen en zelfs werken aan een proefschrift. Rust, regelmaat en bezinning. Goede gesprekken met en warme belangstelling van de monniken geven rust en zijn soms een aanvulling op de zondagse preek. Er wordt zelfs deelgenomen aan de eucharistie... Ben ik nu te kritisch, als ik de vraag stel dat aan de bediening van het Heilig Avondmaal toch een week van voorbereiding, van zelfbeproeving voorafgaat? En dat er in de Heidelbergse Catechismus over de mis geschreven wordt als 'een vervloekte afgoderij'? Natuurlijk zijn er verschillende thema's waar de reformatorische christen hetzelfde over denkt als een rooms-katholiek. Als het gaat over thema's als euthanasie en abortus zijn we één van gedachten. Maar onlangs konden we nog lezen dat het Vaticaan de Bijbelse rol van Maria Magdalena opgewaardeerd en haar gelijkgesteld heeft aan de apostelen. Paus Franciscus heeft voor de opwaardering geijverd. Hij wil in het door hemzelf uitgeroepen jubeljaar

op de betekenis van deze volgelingen van Jezus wijzen.

In het lezenswaardige artikel *Rome is niet veranderd* in het Reformatorisch dagblad van 11 juni 2016 van de hand van W.B. Krandenok konden we lezen dat praktische samenwerking noodzakelijk kan zijn, maar nog niet wil zeggen dat men vriendschap sluit of - nog nauwer - een huwelijksrelatie aangaat. Daarvoor is nodig dat men wederzijdse genegenheid voelt en zich eensgeestes met elkaar weet. Duidelijke taal, nietwaar?

Ware rust

Daarom betwijfel ik of een klooster dan de juiste plaats voor bezinning en rust is. Het is immers van belang waarop iemand zich bezint en welke rust hij zoekt? Gaan de gesprekken met monniken over echt wezenlijke zaken? Is het zich bezinnen in de lijn van de psalmdichter: 'Uw Woord kan mij, ofschoon ik alles miss', door zijnen smaak, én hart én zinnen strelen? Een bekende uitspraak van de kerkvader Augustinus is: 'Onrustig is het hart, totdat het rust vindt in God.' Dat is een rust die ver uitgaat boven enkele dagen zich terugtrekken in een klooster om de sleur van alledag achter zich te laten. Augustinus spreekt over de ware rust. Daarop bezinnen zich mensen die weten dat de rust op aarde niet te vinden is, die rust zoeken bij de grote en enige Rustaanbrenger. Zij zien uit naar de zondag die voor hen soms een rustdag is; en bij uitstek een dag van bezinning. Die rustzoekers voelen zich weliswaar soms rusteloze eenlingen, maar er zijn ook momenten dat ze iets proeven van de ware rust. Ze leven van rustdag naar rustdag. En soms geeft de Heere in Zijn huis onverdiende rust. Daar wordt de rust geschonken en het vette van Zijn huis gesmaakt. Dat zijn de voorsmaken van de ware rust die overblijft voor het volk van God.

Opvoeding en onderwijs door de eeuwen heen [3]

Bij Luther is het geen discussie of opvoeding, onderwijs en het doorgeven van de geloofstradities belangrijk zijn. Het is zelfs uitermate belangrijk. Luther wil dat alle mensen in hun eigen volkstaal kennis kunnen nemen in de eerste plaats van Gods Woord.

H. van Grol,
Scherpenzeel

Een citaat uit Luthers Tafelrede: 'Wil je veilig en zonder je geweten en je zaligheid in gevaar te brengen je weg gaan, wacht je er dan voor om door bespiegelingen, gepieker en het navorsen met je verstand en je menselijke gedachten onze Heere God te kennen en te zoeken, zowel naar Zijn wezen als naar Zijn Wil. Want buiten Zijn Woord en Zijn Zoon Christus zullen we God niet vinden, maar we moeten God leren kennen op de manier zoals de Heilige Schrift Hem voorstelt.'

Een paar uitgangspunten van Luther over opvoeding en onderwijs:

- Onderwijs moet dienstbaar zijn aan kerk en samenleving. Er is een nauwe relatie tussen pedagogiek en theologie. Christelijke scholen zijn dan ook van levensbelang. Onderwijs is het middel om de rijkdom van het Woord van God tot heil van de mens en de samenleving te verbreiden. De leerling wordt dus gevormd naar de norm van Gods Woord: 'Er is geen grotere schade voor de christenheid dan de verwaarlozing van de kinderen. Daarom, indien men de christenheid weer helpen wil, zo moet men waarlijk met de kinderen beginnen.'
- In het gezin moet de eerste (geloofs) opvoeding plaatsvinden. Het gezin is bij Luther een kleine gemeente, een kleine kerk. Huisgodsdienst is dus heel normaal. Het onderwijs in het gezin moet de kinderen aansporen om God te leren kennen. Wil je zegen op je onderwijs hebben? Wees dan een voorbeeld! Kennis moet vooral voorgeleefd en daarna ingescherpt worden.
- Samenwerking tussen gezin, school en kerk: 'Als er meer scholen komen, dan

staat het er goed bij en blijft de kerk in stand, als de leer tenminste zuiver is'.
d) Bij het verwerven van kennis gaat het er eerst om dat de kinderen teksten gewoon letterlijk leren. Daarna volgt het begrijpen ('Verstehen'). Dat is de verdieping. Vervolgens wordt het inzicht uitgebreid en worden verbanden gelegd. Hoe noemen we dit tegenwoordig? Betekenisgericht leren? Theologische uitgangspunten zijn tenslotte de draagkracht van opvoeding en onderwijs. De mens is feitelijk geestelijk onvermogen om tot geheiligde kennis van de waarheid te komen.

Calvijn

Calvijn heeft geen aparte geschriften gepubliceerd over opvoeding en onderwijs. In de Institutie noemt hij dit onderwerp wel enkele keren. Uitspraken van hem in allerlei commentaren op Bijbelboeken en preken zijn er voldoende. Uit zijn daden in Genève blijkt ook het grote belang dat hij aan opvoeding en onderwijs hecht. In de reglementen van orde voor het kerkelijk leven worden concrete aanwijzingen genoemd voor de inrichting en inhoud van het onderwijs.

Wie kent niet de Academie van Genève, waar Calvijn zijn redevoeringen hield? De invloed daarvan op Europa is groot geweest. Een bekend citaat: 'Levert u hout, dan maken wij er pijlen van'.

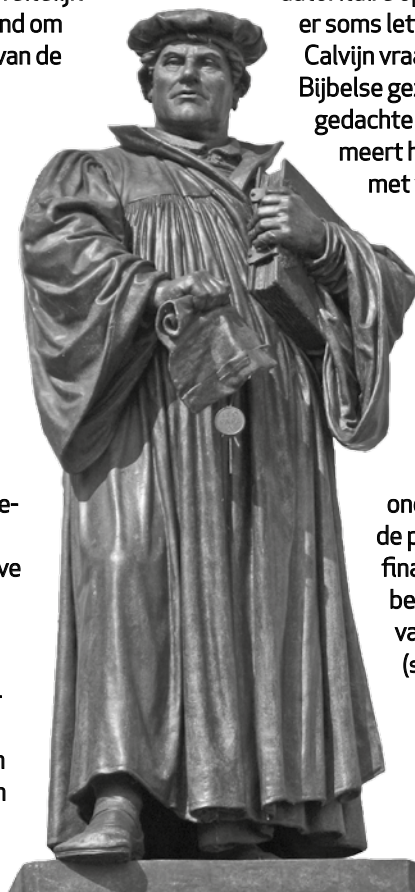
Ook bij Calvijn zien we het belang van de gemeente die zich op twee manieren manifesteert: de kleine gemeente (het gezin) en de grote gemeente (de kerkgemeenschap). Onderwijs is van belang om het christelijk leven gestalte te geven, gericht op de eeuwigheid, tot eer van God, gericht op de ander en tot nut van de maatschappij. De kerk als grote gemeente heeft de taak om de leer uiteen te zetten, uit te leggen en toe te passen. Calvijn noemt dat de 'doctrina' of de 'leer'.

Een pedagoog die dit gestalte mag geven is een instrument in Gods hand, in het geloofsvertrouwen dat geen mens (ook geen pedagoog) iemand tot werkelijke kennis van de waarheid kan brengen. Dat kan de Heilige Geest alleen. Dat geeft dus kracht om als werktuigen van God de opdracht met toewijding te doen.

Ouders hebben een geloofsopdracht gekregen. Kinderen zijn een bijzondere gave van God en ouders hebben in de doop een belofte afgelegd om hun kinderen te onderwijzen, ook in de geloofsleer. Het beste onderwijs is daarbij het voorbeeld van het doorgeven van de vreze des Heeren.

Calvijn is overigens wars van (toen all) een autoritaire opvoeding, waar de kennis er soms letterlijk ingeslagen werd. Calvijn vraagt alle aandacht voor Bijbelse gezinsopvoeding. Vanuit deze gedachte reorganiseert en reformeert hij het onderwijs in Genève, met voortvarendheid en tot in detail.

Tenslotte vier kerngedachten van Calvijns visie op opvoeding en onderwijs: Calvijn dacht theocratisch. De gemeente des Heeren heeft een centrale taak bij opvoeding en onderwijs. De overheid heeft de plicht om het onderwijs te financieren. En het ware voorbeeld (dus van binnenuit) is van wezenlijk belang. (slot)

Luther: 'Indien men de christenheid weer helpen wil, zo moet men waarlijk met de kinderen beginnen.'

Een beschamend bezoek aan een slavenfort

Begin juni mocht weer een bezoek worden afgelegd in Ghana, één van de landen waar het Deputaatschap voor Bijbelverspreiding werkzaam is. Er is gesproken met het personeel van de boekwinkel in Accra; er is vergaderd met de raad van bestuur en er zijn voorbereidingen getroffen voor de conferentie van volgend jaar.

D. Harkes, Boskoop
ds. C. Sonneveld,
Krabbendijke

Ook was er tijd voor een bezoekje aan een slavenfort. Het was een beschamend bezoek; een bezoek dat ons eens te meer heeft overtuigd van de noodzaak door te gaan met het werk van Bijbelverspreiding. Leest u maar mee over een fort waar onze voorvaders op een verschrikkelijke wijze hebben huisgehouden.

Een goudmijn aan de Goudkust

Elmina is één van de veertig forten die door Europese handelaars zijn gebouwd aan de kust van Ghana. Men had een mooie naam bedacht voor deze kust: "Gold Coast". In dit gebied werd immers goud gevonden. En er werd ook goud verdiend! De Portugezen waren de eersten die dat ontdekten. Reeds in de vijftiende eeuw verschenen hun schepen voor de kust van West-Afrika. In 1482 lukte het hun een stuk land te verwerven waarop een groot bouwwerk verrees: Elmina ("de mijn").

Aanvankelijk ging het om handel in goud, ivoor, specerijen en dergelijke. Tegen de afspraken in gingen de Portugezen dit fort ook gebruiken voor handel in mensen. In Midden-Amerika was namelijk gebleken dat de Indianen niet sterk genoeg waren voor het werk op de plantages. Een Portugese priester kwam toen op het idee om daarvoor het sterkere negerras in te zetten. De koning van zijn land stemde daar mee in. En zo begon de transatlantische slavenhandel.

De route die de slavenschepen vanuit Europa namen vormde een soort driehoek. Eerst bracht men allerlei goederen - zoals geweren en buskruit - naar West-Afrika. Vandaar werden slaven vervoerd naar West-Indië en op de terugweg werd weer andere handelswaar meegenomen. Tel uit je winst. Ook Nederland wilde graag een graantje meepikken van deze oogst. Dus werd de aanval ingezet op de Portugese collega's aan de westkust van Afrika.

In 1637 werd door de West-Indische Compagnie het sterke Elmina op hen veroverd. De calvinisten uit Holland en Zeeland namen het roer over van de rooms-katholieke Portugezen. Het zou er

niet beter op worden voor de zwarte bevolking.

Een kerk boven een kerker

Onze strijdbare landgenoten ontdekten een Portugees kerkje op het fort. Het sprak vanzelf dat ze dit ketterse gebouw niet konden gebruiken. Het kreeg dan ook een andere bestemming. Bovenin kwam een kantine voor officieren, terwijl men op de begane grond slaven verkocht. Deze slaven werden aangevoerd vanuit het binnenland en gevangengezet op de forten langs de kust.

Op Elmina was 'ruimte' voor 1000 slaven: 600 mannen en 400 vrouwen. Onze Ghaneze gids bracht ons naar het vrouwenverblijf: een onderaards hol zonder licht of water, waar men lag in de stank van urine, bloed en uitbraaksel. Er was één ventilatieopening dat behalve wat frisse lucht ook giftige dampen doorliet vanuit een aangrenzend wapenmagazijn. Veel slaven bezweken dan ook voordat ze verscheept werden. Niemand bekreunde zich daarover: zodoende bleven alleen de sterkere exemplaren over, negers die goed geld opbrachten.

Diep beschaamd verlieten wij de donkere kerker. Intussen vroegen we ons af of er in de Nederlandse tijd geen kerk gehouden werd op dit fort. 'Jazeker', zei de gids, 'maar dan moeten we een trapje hoger'. Hij nam ons mee naar een ruime zaal die zich precies boven het vrouwenverblijf bevond. Aan de muur hing een bord met woorden uit Psalm 132: 'Zion is des HEEREN ruste; dit is Zijn woonplaats in eeuwigheid'. Lang stonden we naar deze Bijbeltekst te kijken. Een huivering ging door ons heen. We zochten naar woorden, maar vonden ze niet.

Wel missie, maar geen zending

Onze gids wilde ook nog naar het Portugees kerkje in verband met een klein museum dat zich daar bevindt. De weg erheen voerde langs de voormalige woning van de Nederlandse gouverneur. Vanaf het dak van zijn huis had hij zicht op de binnenplaats, waar de vrouwelijke slaven soms even werden gelucht. De bevelhebber liet dan zijn ogen over deze naakte vrouwen gaan, koos de mooiste uit en liet haar bij zich brengen. Uiteraard nadat ze zich had gebaad... Hij was overigens niet de enige die zich op deze wijze bediende.

Er lopen vandaag meerdere Ghanezen rond met Engelse namen als Johnson en Ferguson en met Nederlandse namen als De Heer en Van der Puy.

De Portugezen deden aan missie. Heeft

We kunnen er Bijbels en goede lectuur verspreiden. We mogen er het evangelie brengen. We moeten doen wat in het verleden verzuimd is.

ons voorgeslacht ook aan zending gedaan? In het museum kregen we een antwoord op deze vraag. 'Omdat de Nederlanders calvinistische protestanten waren en in de predestinatie geloofden', zo lasen wij, 'verrichten zij geen zendingswerk onder de lokale bevolking'.

We wilden protesteren. We wilden onze gids vertellen dat juist de leer van Gods verkiezend welbehagen de weg opent tot zaligheid voor de grootste der zondaren, en daarom ook voor zending en evangelisatie. Maar het lukte niet goed. Er zat een brok in onze keel. De Portugezen hadden nog wél een woord voor de wereld, de Nederlanders niet.

Een harde vloer of goede lectuur

Het laatste vertrek dat we te zien kregen, was een hol waarin opstandige slaven of weigerachtige slavinnen werden opgesloten. Ze werden hier achtergelaten zonder eten of drinken. En ze kwamen er nooit meer levend uit.

Op de harde stenen vloer lagen een paar doeken. 'Wat doen die daar?' was onze vraag. 'O, die zijn van bezoekers die hier kort geleden een nacht hebben doorgebracht. Ze wilden eens weten hoe dat voelt'.

Zouden wij hetzelfde doen? We hebben er maar van afgezien. In de eerste plaats moesten we 's avonds nog het vliegtuig naar Nederland halen. Bovendien zijn misdaden en wreedheden op deze wijze niet te verzoenen. Daar is bloed voor nodig, het bloed van Hem Die een slaaf wilde worden en Zijn leven gaf tot een rantsoen voor velen. Bloed dat toegepast wordt aan het hart van berouwvolle zondaren die walgen van zichzelf. Zulk berouw zal blijken in de vrucht.

Het kan nuttig zijn een nacht lang te liggen op een rotsachtige vloer, maar eigenlijk is dat een stukje zelfbedrog. Je wordt immers niet geslagen en vernederd. Je mag de volgende morgen weer gewoon naar huis. En juist dát konden die arme schepselen niet die hier gevangen zaten! Er is iets beters dat we voor Ghana kunnen doen. We kunnen er Bijbels en goede lectuur verspreiden. We mogen er het evangelie brengen. We moeten doen wat in het verleden verzuimd is. Dan is er misschien toch nog iets goed te maken. Doet u mee?

U kunt uw bijdrage overmaken op het volgende IBAN nummer:
NL81 RABO 0322 4223 29 t.n.v.
Deputaatschap Bijbelverspreiding
Gereformeerde Gemeenten

De bekering van Paulus tot voorbeeld

U weet waarschijnlijk wel, dat de bekering van Paulus ons drie keer in de Handelingen der apostelen wordt verteld. De eerste maal in Handelingen 9. De volgende keer in Handelingen 22, wanneer hij in Jeruzalem - bedreigd door de Joden in Jeruzalem - verslag doet van zijn levensgang. De derde keer lezen we over zijn bekering en roeping in Handelingen 26, wanneer hij verhoord wordt door Agrippa. Voor een juist en volledig(er) beeld moeten we deze drie Schriftgedeelten naast elkaar leggen. Want de Heilige Geest heeft ons dit natuurlijk niet voor niets zo uitvoerig bekendgemaakt. Zeker ook in het licht van het feit, dat de bekering van Paulus beschreven is 'tot een voorbeeld van degenen, die in Hem geloven zullen ten eeuwen leven' (1 Tim. 1:16). Het wezen van zijn bekering is in grondlijnen dus normatief voor de kerk der eeuwen. Tot toetsing en tot bemoediging van ons allemaal. Eén aspect willen we uit de Handelingen-verslagen nu voor het licht halen. Wat heeft Ananias nu precies tegen Paulus gezegd met betrekking tot het eigen geestelijk leven van de verslagene, daar in de rechte straat te Damascus? (De roeping tot het ambt laten we nu dus rusten). Handelingen 9 zwijgt namelijk over dit persoonlijke; en Handelingen 26 ook. Maar Handelingen 22 niet. Eén tekst is daaruit voor ons allen opmerkelijk, namelijk vers 14:

'En Ananias zeide: de God onzer vaders heeft u tevoren verordineerd: om Zijn wil te kennen, en de Rechtvaardige te zien, en de stem uit Zijn mond te horen.'

Laten we eens op deze vier aspecten letten die alle vier allereerst betrekking hebben op het persoonlijk geestelijk leven van Saulus. En als zodanig voor ons dus tot een voorbeeld.

- *'De God onzer vaders heeft u tevoren verordineerd...'* De bron waaruit alles vloeit is Gods verkiezende verordening. Waarom is de God der vaders in zijn leven gekomen? Waarom is hij stilgezet? Het genadewerk in het zondaarsleven is enkel vrije gunst die eeuwig God bewoog; iets wat God dus aan niemand schuldig is.
- *'...om Zijn wil te kennen...'* Zo wordt als eerste vrucht uit deze bron genoemd: het kennen en beminnen van Gods geopenbaarde wil. De afdruk van Gods deugden in het hart; het antwoord van de hemel op de prangende vraag: Wat wilt Gij dat ik doen zal?
- *'...en de Rechtvaardige te zien...'* De tweede vrucht uit Gods eeuwige verordening blijkt: De Rechtvaardige zien. Wie is dat? Dat is niet slechts de Heilige Israëls, Die recht is in al Zijn weg en werk. Maar het is de Godsopenbaring in 'Mijn Knecht, de Rechtvaardige' uit Jesaja 53: 11. Van Wie Petrus schrijft: 'Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen'. Hem te zien in Zijn heerlijkheid als 'de Rechtvaardige' in vernedering en verhoging is immers het leven; Hem te missen is de dood.
- *'...en de stem uit Zijn mond te horen.'* Dit noemt Ananias als derde en laatste. Dan gaat het erom Gods stem uit de mond van deze Rechtvaardige - dat is de Middelaar - te vernemen.

Zullen we ons hart hier eens naast leggen? Gods wil **kennen**, de Rechtvaardige **zien** en Gods stem uit de mond van Jezus te **horen**. Weet u daar bevindelijk wat van?

v. A.

De praktische betekenis van de Drie-eenheid [4]

De ware vroomheid leeft bij de Schrift.

De leer van de Drie-eenheid is naar de Schrift. In onze Nederlandse Geloofsbelijdenis lezen wij dat wij kennis van deze grote verborgenheid hebben door de Heilige Schrift 'alsook uit hun werkingen, en voornamelijk uit degene, die wij in ons gevoelen'. Wat is de achtergrond en bedoeling van deze opmerkelijke zin in onze belijdenis?

ds. W. Visscher,
Amersfoort

De leer van de Drie-eenheid behoort niet tot de meest eenvoudige zaken in de Schrift. Prof. A. Baars heeft in zijn dissertatie laten zien hoe iemand als Calvijn door zijn polemieken met Servet tot een vaster verstaan is gekomen. Soms moeten er ook allerlei begrippen worden gebruikt om zaken te verduidelijken. Zo kennen we bij het denken over de Triniteit het begrip 'perichorese'. Dit betekent dat de drie goddelijke personen nooit los van elkaar mogen worden gezien. Waar God de Vader werkt, daar kunnen we het werk van God de Zoon en God de Heilige Geest niet uitsluiten.

Theologische begrippen

Het is echter voor de gewone Bijbellezer soms best lastig om deze theologische begrippen te verstaan. Terwijl het toch gaat over de kern van de christelijke leer. Juist vanwege deze achtergrond heeft Calvijn - reeds in zijn eerste catechismus uit 1538 - opgemerkt dat én de Schrift én 'de ervaring van de vroomheid zelf' ons tonen

'God de Vader en Zijn Zoon en Geest'. Calvijn kiest hier positie tegen de grote hoeveelheid onderscheidingen die in het universitaire onderwijs van zijn dagen werden gebruikt. Men zag bijna door de bomen het bos niet meer. De ware vroomheid echter leeft bij de Schrift en weet dat de liefde van God de Vader de diepste bron is van de zaligheid, de genade van Christus de inhoud van de zaligheid en dat de Geest toe-eigent.

Voor deze vaste wetenschap hebben we geen theologentaal nodig. Het dringt zich als het ware vanzelf en op grond van de Schrift aan 'de ervaring van de vroomheid' op. Vandaar dat onze vaderen de passage over het gevoelen van de werkingen van de drie personen later in de belijdenis hebben ingevoegd en op de Synode van Dordrecht aanvaard.

Doopformulier

De vraag is echter hoe we dan een dergelijke gedachte verder uitwerken? Moeten we denken aan allerlei diepe ervaringen, soms met een visionair karakter, buiten

en los van de Schrift? Wie maar even thuis is in onze gereformeerde belijdenis, weet dat dit geenszins de bedoeling kan zijn. Nergens vinden we in de belijdenis pleidooien voor bevinding los van de Schrift. Toch weten de gelovigen bij ervaring van de Drie-enige God.

Het doopformulier geeft hier - naar mijn bevinding - nog steeds het meest zuivere onderwijs. We dopen onze kinderen in Naam van de Drie-enige God omdat deze God instaat voor de zaligheid van Zijn Kerk.

Het is God de Vader Die betuigt en verzegelt dat 'Hij met ons een eeuwig verbond der genade opricht'. Dat Hij in alles voor Zijn kinderen wil en zal zorgen. Dat Hij zelfs het kwaad ten 'onzen beste keren wil'. Het is God de Zoon Die betuigt en verzegelt dat 'Hij ons wast in Zijn bloed van al onze zonden'. Het is God de Zoon Die ons inlijft in Zijn dood en wederopstanding 'zodat wij rechtvaardig voor God gerekend worden'.

Het is God de Heilige Geest Die tot lidmaten van Christus heiligen wil en Die ons toe-eigent, door de beoefening van het ware geloof, hetgeen wij in Christus hebben. Zo herleidt ons doopformulier de zaligheid tot de drie goddelijke personen en hun werk. Het is de levende Kerk die deze dingen, naar de mate des geloofs, mag leren.

Elke doopbediening is een heenwijzing naar deze God. Het is God de Vader Die zorgt, het is God de Zoon Die verlost en het is God de Heilige Geest Die toepast. Zo weten wij bij bevinding door 'de werkingen die wij in ons gevoelen' van de Drie-enige God.

Practische betekenis

Er zou meer te zeggen zijn over de praktische betekenis van de Triniteit. We kunnen het ook betrekken op de Kerk. Dat is het volk Gods. 'Volk Gods' wijst op de verkiezing door God de Vader. De gemeente is ook 'lichaam van Christus'. Dat wijst op de Zoon Die de gemeente heeft gekocht met Zijn bloed. De Kerk is ook de 'tempel van de Heilige Geest'. Dat wijst op de inwoning van Gods Geest in de gemeente.

We willen het hier echter bij laten. We besluiten met een zin uit onze belijdenis. 'En hoewel deze leer de menselijke verstanden ver te boven gaat, nochtans geloven wij die nu door het Woord, verwachtende totdat wij de volkomen kennis en vrucht daarvan genieten zullen in de hemel' (NGB, artikel 9).

(slot)

De lang beproefde leer [5]

Aangezien in alle verbonden twee delen begrepen zijn, zo lezen we in het Doopformulier. De opstellers bedoelden daarmee dat er in een verbond zowel beloften als plichten zijn. In het genadeverbond staan de beloften voorop. In Christus worden deze aan alle uitverkorenen geschonken (Gal. 3:29). Maar de bondgenoten zijn ook verplicht tot geloof en bekering. Over deze zaken schrijft Johannes à Marck uitvoerig in het "Handboek dogmatiek", dat onlangs opnieuw verscheen.

ds. J.M.D. de Heer,
Middelburg

Het luistert uiterst nauw hoe we spreken over de plichten van het genadeverbond, of anders gezegd de condities of voorwaarden van het verbond. à Marck vond dit zo'n belangrijk punt dat hij er het hoofdstuk over de plichten van het verbond mee begint. Met veel nadruk schrijft hij hoe we deze plichten niet mogen verstaan. Dit om 'alle pelagiaans vergif' te weren.

Eigen kracht

Nooit mogen we over plichten van het verbond spreken 'die door eigen kracht van de mens zouden worden verricht'. Immers, de mens is onmachtig om iets goeds te doen. Daarom belooft God in Jeremia 31:33 en Ezechiël 36:26-27 om in de Zijnen al het goede te werken.

De plichten van het verbond nemen de volle gehoorzaamheid aan de wet ook niet weg. Deze voorwaarde blijft altijd bestaan. Met andere woorden: roemen in genade en tegelijkertijd volop meegaan met de wereld kan niet met elkaar bestaan. En toch gebeurt het in onze tijd.

We mogen van à Marck ook niet over voorwaarden spreken die, 'als ze goed zijn nagekomen, de grond zouden zijn van het recht ten leven en de oorzaak om dat te eisen'. Waarom niet? Dat druist volledig in tegen de aard van het genadeverbond, aldus het Handboek.

Toch houdt à Marck staande dat het verbond plichten heeft. In dit verband noemt

Johannes à Marck

hij teksten als Jesaja 45:22; 55:1; Mattheüs 11:28 en Romeinen 10:9. Deze plichten zijn samen te vatten met de woorden geloof en bekering. In de wet zijn deze plichten 'impliciet' bevolen. In het Evangelie worden ze nader uitgelegd, 'met een verklaring van hun voorwerp, manier en ware aard'. Heel duidelijk klinkt dan de oproep: Bekeert u en geloof het Evangelie (Mark. 1:15).

Weldaden

Na de plichten van het verbond schrijft de Leidse hoogleraar verschillende hoofdstukken over de weldaden van het verbond. Deze vat hij samen met de kernwoorden: Gods krachtdadige roeping, Gods genadige rechtvaardiging, de heiligmaking en de goede werken en Gods zeke-

re bewaring. In het hoofdstuk over de roeping wijst à Marck op het verschil tussen de uitwendige en de inwendige roeping, een onderscheid dat 'heel groot' is. Het is in onze tijd goed om hier aandacht voor te vragen. Al te vaak wordt de boodschap gehoord dat God ons roept en dat wij nu antwoord moeten geven. Dat de mens in Adam al een antwoord heeft gegeven en dit in zijn leven dagelijks herhaalt, wordt dan schijnbaar vergeten. Dat er een wonder Gods nodig is van de inwendige, krachtdadige roeping, klinkt dan weinig meer door.

Wat gebeurt er in de inwendige roeping? Door middel van het Woord brengt God door de 'onoverwinnelijke genade van Zijn Geest de uitverkorenen op de door Hem gestelde tijd en wijze uit hun natuurlijke ellende over tot Zijn gemeenschap in Christus', zo schrijft à Marck. Het is dus een staatsverwisseling die God zonder ons in ons werkt, zo belijden we met onze Dordtse Leerregels.

Gods Woord komt tot allen die het horen. Maar deze bediening van het Woord is op zichzelf niet genoeg tot zaligheid. Er moet een krachtig werk van Gods Geest bijkomen omdat, zo benadrukt de hoogleraar, de gevallen mens innerlijk onmachtig is om het Woord aan te nemen.

Vergeving

God roept de Zijnen niet alleen, Hij schenkt hen ook de weldaden van de rechtvaardigmaking en de heiligmaking. Hij rekent de uitverkorenen de volle gerechtigheid van Christus toe en vergeeft op grond daarvan hun zonden en geeft hen een recht op het eeuwige leven. Dit is van Gods kant een daad. Door het Woord, de zegelen van het verbond (de sacramenten) wil Gods Geest de Zijnen dit genadige vonnis openbaren en wel, zo schrijft à Marck, 'in verschillende trappen en tijden, tot prijs van Zijn genade'. Hij doet hen ook leven uit de wijnstok Christus, opdat er vruchten van dankbaarheid zouden zijn. Zo schenkt God de Zijnen alles wat Christus voor hen verdiende. Deze grote schatten mogen ons allen bewegen om de Heere te zoeken om uit de volheid van Christus te ontvangen genade voor genade.

N.a.v. Joh. à Marck, "Handboek dogmatiek" (2 delen), uitg. Gebr. Koster, Barneveld, 2016; ISBN 978 90 5551 834 0; 1378 blz.; Intekenprijs tot 31 december 2016, € 89,50.

(wordt vervolgd)

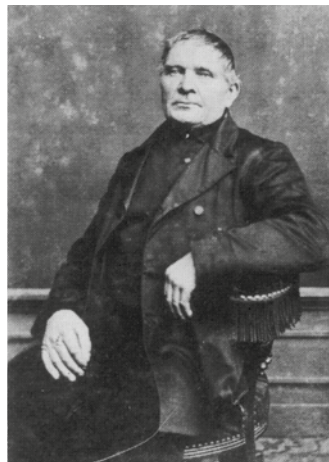

Eén van de allergeeringsten

Wulfert Floor had een uitgebreide vriendenkring. Onder andere voelde hij zich nauw verbonden aan zijn zwager Frans Voskuil en diens vrouw Wijntje Doornenbal uit Maartensdijk. In één van zijn brieven schrijft hij: 'Ik geloof altijd dat er tussen ons banden zijn, die in de lange eeuwigheid nooit verslijten zullen'. In april van het jaar 1850 schrijft hij aan deze vrienden onderstaande brief.

Frans Voskuil (1816-1896) en zijn vrouw Wijntje Doornenbal (1823-1893).

Waarde en zeer geachte vriend en vriendin!

Ik laat u door deze brief weten dat ik niet alleen nog een redelijke welstand naar het lichaam geniet, maar dat ik van alle zijden nog ben die ik ben en als een ontrouw, aardsgezind, trots en ondankbaar schepsel, nog telkens getuigenis mag geven van de onbegrijpelijke goedertierenheid van die God, Die ik dag op dag beledig met mijn zonden.

Gisteravond heb ik gesproken uit 1 Timótheüs 6 vers 6: De godzaligheid is een groot gewin. Toen heeft de Heere mij opnieuw willen verkwikken zodat ik met grote blijdschap mijn dood tegemoet mocht zien, gelovende dat ik één van de allergeeringsten van des Heeren volk was en dus ook alleen uit genade, dat eeuwige en hemelse gewin zal deelachtig worden.

O, ik mocht enigszins met Mozes op de berg Nebo klimmen en over de doodsjordaan een gezicht hebben in het schone Kanaän. Ik mocht alleen maar hoop zien in die dierbare borg-gehoorzaamheid van die lieve Bloedbruidegom, Die mijn afgedwaalde en nog steeds dwalende ziel reeds in mijn vroege jeugd heeft opgezocht. Die mij nog gedurig toont, dat Hij genadig en getrouw is en nooit laat varen het werk Zijner handen.

Voorts moet ik van mijzelf getuigen dat ik nog evenals tevoren een ellendige ben onder de ellendigen, wiens ganse hoofd krank en wiens ganse hart mat is. O, er is toch wat te leren op reis naar de eeuwigheid. Nooit heb ik het zo goed geweten zoals ik het nu

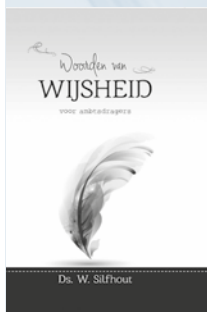
nog gedurig ondervind, dat mijn hart zo vervuld is met onbeschrijfelijke vijandschap tegen Christus en de weg van vrije genade en dat ik ook zo alleszins in alle opzichten een onnut en trouweloos schepsel ben, zodat ik nog onlangs bij mijzelf moest zeggen: Och, wat doe ik toch op de wereld! De Heere zei van Zijn geestelijke wijngaard in Jesaja 27 vers 3: 'Alle ogenblik zal ik hem bevochtigen'. En mij dunkt dat wij dat ook ieder ogenblik nodig hebben, anders groeit er toch niets dan onkruid op die woeste droge grond van onze harten. (...)

En nu, hoe is het toch met ulieden? Treed gij de wereld nogal onder uw voeten? Is Jezus nogal in het hart en de hemel in het oog? Kunt u nog weleens juichen over 's Heeren heil en de vaandelen opsteken in de naam van uw God, zoals David zei in Psalm 20? Of is het doorgaans ook al dor en mager? Hoe het zijn mag, u moet toch de moed niet opgeven, want de Heere is getrouw en Zijn genadegiften zijn onberouwelijk. Och, denk er toch gedurig aan wat de Heere nog vanouds gedaan heeft. Voorts is het bij ons thuis alles wel, voor zover ik weet. Alles blijft bij ons nog steeds hetzelfde. Hartelijk zou ik wensen dat ik u eens schrijven kon: Deze en die zijn onlangs in Sion geboren en de Allerhoogste zal ze Zelf bevestigen, maar ook dat kan ik niet doen. Integendeel moet ik schrijven dat alles al even zo stil, zorgeloos en werkeloos blijft als tevoren.

Ook in mijn huis is het in dit opzicht droevig gesteld, terwijl mijn arme betrekkingen in een zeer diepe doodslaap liggen als in het opperste van de mast, in het hart van de zee, zoals de wijze Salomo zegt. Och, mocht ik ze maar wat meer biddend aan de ontfermende God opdragen, maar mij ontbreekt zo dikwijls een hart om te bidden. Nu dan, laat ons zoeken te waken en te strijden om eenmaal in te gaan door de enge poort en te grijpen naar het eeuwige leven. Laat ons veel en getrouw gebruik maken van het Woord des Heeren, hetwelk ons toch zo dienen kan om onze harten in moedeloosheid te verkwikken en ons te zijn tot een veilig zielskompas, waarop wij veilig koers kunnen maken naar de zalige eeuwigheid, zonder te dwalen, of tenminste geheel te verdwalen in de woestijn van deze wereld. Laat ons inzonderheid veel met al onze schuld en nood zoeken te schuilen bij Jezus en Hem aanlopen om Zijn goede Geest

Uw ellendige neef en vriend,
Wulfert Floor

Boekennieuws

“Woorden van wijsheid voor ambtsdragers”, ds. W. Silfhout; uitg. De Banier, Apeldoorn; ISBN 978 94 6278 2815; 128 blz.; € 9,95, e-book € 7,49.

Woorden van wijsheid voor ambtsdragers

In de serie “Woorden van wijsheid voor...” verscheen vorig jaar het vijfde deel: “Woorden van wijsheid voor ambtsdragers”. Aan de hand van een dertigtal teksten uit Gods Woord, waarvan één uit het Oude Testament en 29 uit het Nieuwe Testament, laat ds. W. Silfhout vanuit het Woord licht vallen op de betekenis en het functioneren van de ambten in de gemeente.

In zijn voorwoord schrijft de auteur dat hij heeft moeten kiezen uit vele teksten uit de Bijbel waarin gesproken wordt over het ambtelijk werk. Ook is de bespreking van de vele aspecten van de ambten beknopt. Gezien de opzet van de serie waarin de uitgave verschijnt, is dat onvermijdelijk. Weliswaar telt het boekje 106 pagina's, maar de uitgever heeft gekozen voor een klein formaat. Desalniettemin weet de auteur steeds de kern te raken.

Zo wordt in het boekje benadrukt dat ambtsdragers niet in de eerste plaats dienaren zijn van mensen, maar wel ten behoeve van mensen. Op een andere plaats lezen we dat de wetenschap dat het gaat om schapen van Christus' stal er voor zal bewaren dat we gaan heersen over de schapen, ook als zij zich misschien vaak als een bok gedragen. In dit verband geeft ds. Silfhout vanuit de Schrift ook praktische adviezen. Zo merkt hij op dat het geen teken van zwakheid, maar eerder van kracht is als we ervoor bewaard worden om op een onverantwoorde en impulsieve manier

te reageren en daar later spijt van hebben. Er wordt op gewezen dat ook ambtsdragers moeten sterven. In dit verband wordt aan ambtsdragers een eerlijke en indringende vraag gesteld: Als we almaar bezig zijn met anderen en onszelf vergeten, hoe zal het dan met ons zijn in de dag van het oordeel? De ambtsdrager moet het oog hebben op het behoud van de schapen van de kudde, maar zelf moet hij ook weten waar zijn behoud gelegen is. En dat kan alleen in Christus zijn.

Het is verleidelijk om meer aan te halen, maar neemt u en neem jij het boekje zelf ter hand. Hoewel uit de titel van het boekje zou kunnen worden afgeleid dat het uitsluitend voor ambtsdragers is bedoeld, wil ik het niet slechts voor ambtsdragers van harte aanbevelen. Ook andere gemeenteleden, waaronder jongeren, kunnen door het lezen ervan onderwijs ontvangen ten aanzien van de ambten die de Heere in Zijn gemeente geeft.

A.G. Bregman, Naaldwijk

“De enige troost in leven en sterven”, Bernardus Smijtegelt; uitg. Den Hertog, Houten; ISBN 978 90 331 2745 8; 154 blz.; € 17,50.

De enige troost in leven en sterven

De verzameling “Smijtegelt” is opnieuw uitgebreid met een heruitgave van vijf preken - eerder verschenen als “Kort Begrip” - over de enige troost in leven en sterven. Om gemeenteleden onderwijs te geven uit de Heidelbergse Catechismus, zoals de ondertitel aangeeft. De preken werden gehouden in kerkdiensten waarin Middelburgse belijdeniscatechisanten hun jawoord gaven. Als een samenvatting van Smijtegelts catechismuspreken.

Hij wilde onkunde tegengaan en dwalingen bestrijden. Maar vooral bevindelijke kennis van de drie stukken in de gemeenteleden was zijn doel. Immers, wie kan zónder de enige troost? De eigen stijl, zo karakteristiek voor deze oudvader, valt direct op. Alsof we gesprekken die hij hield met zijn catechisanten, van nabij meemaken. Pastoraal en bewogen met ‘gekrookte rietjes’, maar ook eerlijk en waar nodig scherp.

De nauwkeurige hertaling door neerlandicus C. Bregman doet recht aan de oorspronkelijke inhoud en maakt de preken toegankelijk voor de lezer van onze tijd. Ze lenen zich vooral voor persoonlijke overdenking. Het boekje kan voor (oudere) catechisanten dienen als leeswijzer voor de Heidelberger, belijdende leden gaan ‘op herhaling’. Aan oprechte zoekers wordt de weg gewezen waarheen het moet.

Dominee Smijtegelt zelf: ‘De oude gereformeerde waarheid is

door Gods goedheid mijn waarheid... Daarmee wens ik te leven en te sterven, en in de eeuwigheid hoop ik daarmee voor God te komen. Is dat ook uw deel? Dank God voor al het goede dat Hij hierin geeft. Dank God voor de bediening van het Woord en voor het boekje dat we nu behandelen, de Heidelbergse Catechismus. Die is gegrond op het Woord van God. Het is een kostelijk boekje! Het heeft al vele gelovigen gesticht, die nu in de hemel zijn. En het is nog tot stichting van velen die nu leven. Als u predikanten tegenkomt die weinig of niets met dit boekje te maken willen hebben - predikanten die u wat anders voorhouden en alleen maar de letter van de tekst uitleggen - let dan op: er dreigt gevaar! (vierde preek).

Een mooi geschenkboekje, prima verzorgd en verkrijgbaar in de goede boekhandel. Kortom, men krijgt waar voor zijn geld.

P.C. Beeke, Middelburg

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Aalst, Beekbergen, Brakel, Capelle aan den IJssel-Middelwatering, Den Haag i.c.m. Scheveningen, Drachten, Goudswaard, 's-Gravenzande, Hilversum, Katwijk aan Zee, Nieuwerkerk (Zld), Oud-Beijerland, Ouddorp, Oudemirdum, Scherpenisse, Sheboygan (VS), Sint Annaland, Urk, Westkapelle en Zwijndrecht, kandidaat M.T. Al-Chalabi te Genemuiden;

Te Barendrecht, Berkenwoude, Borssele, Doetinchem, Hendrik-Ido-Ambacht, Leiderdorp, Lelystad, Meeuwen i.c.m. Sprang-Capelle, Middelburg-Zuid, Naaldwijk, Ooltgensplaat, Puttershoek, Ridderkerk-Slikkerveer, Rilland-Bath, Rotterdam-Alexanderpolder, Terneuzen en Zwolle, kandidaat M.H. Schot te Amersfoort;

Te Arnhem, ds. J. van Rijswijk te Aalburg; Te Bodegraven, Kapelle-Biezelinge en Rotterdam-Zuidwijk, ds. J. IJsselstein te Kampen; Te Nijkerk, ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid; Te Poederloijen, ds. F. Mulder te Rhenen; Te Terwolde-De Vecht, ds. A. Schot te Nunspeet.

40-JARIG AMBTSJUBILEUM DS. J.J. VAN ECHEVELD

Op donderdag 8 september 2016 is het 40 jaar geleden dat ds. J.J. van Echeveld werd bevestigd als predikant van de Gereformeerde Gemeente te Zeist. In verband met dit jubileum wordt op **zaterdag 10 september 2016** een herdenkingsbijeenkomst gehouden. 's Ochtends om 10.00 uur is er een minisymposium over het thema 'Dienaar des Woords in de kerk van 2016'.

Sprekers:

Ds. A.A. Egas: Bindend - Zoeken naar eenheid ondanks verscheidenheid
Ds. G.J. van Aalst: Vormend - Luisteren naar de Schrift en spreken vanuit de Schrift
Dr. W. Fieret: Samenwerkend - Samenwerken met anderen met behoud van eigen identiteit
Ds. J.J. van Echeveld: Reactie op de toespraken

's Middags is er van 14.30-15.30 uur een officieel herdenkingsmoment in de kerkzaal. Tijdens deze bijeenkomst zal ds. Van Echeveld worden toegesproken en sluit hij zelf af met een korte meditatie.

Ook oud-leden van de gemeente zijn van harte welkom tijdens het officiële herdenkingsmoment. Aansluitend is er voor hen de gelegenheid de jubilaris en zijn echtgenote te feliciteren. Als u hiervan gebruik wilt maken, vragen we u zich aan te melden via jubileum@gergemzeist.nl

Locatie: kerkgebouw Gereformeerde Gemeente

Adres: tussen Bergweg 26 en Bergweg 26a
Plaats: Zeist

VERSLAG VERGADERING PARTICULIERE SYNODE OOST, 12 MEI 2016 BARNEVELD-CENTRUM

Op de avond voorafgaand aan de vergadering is een bidstond gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Barneveld-Zuid. Hierin ging voor de preses van de vorige synode, ds. A. Schreuder. Hij bediende het Woord uit 1 Cor. 15:19.

Als consulent van de roepende kerk van Barneveld-Zuid opent ds. G. Beens de vergadering op de gebruikelijke wijze. Na gehouden stemmingen voor het moderamen worden verkozen tot preses ds. A. Schreuder, tot assessorpreses ds. A. Schot, tot scriba ds. F. Mulder en tot assessorscriba oud. J.T. van den Berg. Als quaestor wordt na schriftelijke stemming benoemd oud. K.H. de Heer. Deze benoeming geldt voor een periode van 3 jaar. Ds. C.J. Meeuse, ds. M. Karens en ds. J.J. van Echeveld brengen als deputaten art. 48 DKO groeten en zegenwensen over namens respectievelijk de PS Zuid, de PS Zuid-West en de PS Noord-West.

In verband met ontstane vacatures wordt het deputaatschap art. 48 DKO opnieuw samengesteld; als primi worden benoemd ds. C. Hogchem, ds. D. de Wit en ds. J. van Laar, als secundi ds. A. Schot, ds. F. Mulder en ds. A. Schreuder. In het deputaatschap art. 49 DKO treden geen wijzigingen op.

Als afgevaardigden naar de komende Generale Synode worden na schriftelijke stemming verkozen de predikanten P. Melis, F.

Mulder, A. Schot, A. Schreuder en D. de Wit en de ouderlingen J.T. van den Berg, K.H. de Heer, K. Karels, Z. Klaasse en F. van Toor.

Vervolgens komt aan de orde het rapport van de Commissie onderzoek omslagmethode. Deze commissie was door de vorige PS ingesteld om te onderzoeken in hoeverre door wijziging van de thans binnen ons kerkverband gehanteerde methode van omslag van kosten (eenzelfde bedrag per lid een dooplid) tegemoet gekomen zou kunnen worden aan de problemen van met name een aantal kleinere gemeenten om aan de omgeslagen bedragen te voldoen. Uit het rapport blijkt dat verschuiving van bijdragen, bijvoorbeeld door meer differentiatie in de bedragen per lid en dooplid, geen noemenswaardige verschillen te zien geeft. Bovendien wordt geconcludeerd, dat mochten er voor een gemeente werkelijk problemen zijn in financieel opzicht, dan altijd in classicaal verband een oplossing kan worden gevonden. De vraag welke mogelijkheden er zijn tot beperking van de totale kerkelijke lasten, waarvoor in het rapport ook enkele suggesties worden gedaan, zoals door meer samenwerking tussen deputaatschappen, zal op de Generale Synode toch al aan de orde komen. De vergadering besluit derhalve om over deze materie geen instructie aan de GS te zenden.

De classis Barneveld heeft een voorstel ingediend om een instructie aan de GS te zenden inzake de problematiek van het overdopen. Daarbij gaat het in het bijzonder om de kerkrechtelijke en pastorale aspecten hiervan. Hoewel over deze materie theologisch gezien onder ons volkomen zekerheid bestaat acht de PS het gelet op de actualiteit van groot belang dat dit onderwerp op de aanstaande Generale Synode aan de orde komt. Besloten wordt derhalve deze instructie in enigszins gewijzigde vorm door te zenden aan de GS.

De classis Rijssen heeft voorgesteld een instructie aan de GS te zenden met het oog op de bevordering van coördinatie en samenwerking tussen deputaatschappen. Dit zou tot meer efficiency en kostenbesparing kunnen leiden. In dit verband wordt onder andere genoemd de mogelijkheid het groeiend

aantal periodieken van deputaatschappen te bundelen. Na discussie besluit de vergadering dit punt niet door te zenden aan de GS, met name omdat krachtens opdracht van de vorige GS de mogelijkheden tot samenwerking van verschillende deputaatschappen op de synode in ieder geval aan de orde zullen komen.

De gemeente Groningen wordt aangewezen om de Synode bijeen te roepen op donderdag 18 mei 2017 te Kampen. De bidstond zal worden gehouden op 17 mei 2017 eveneens te Kampen. De preses van deze vergadering, ds. A. Schreuder, hoopt daarin voor te gaan. De vergadering wordt door ds. A. Schot op de gebruikelijke wijze geëindigd.

J.T. van den Berg, assessorscriba

VERSLAG PARTICULIERE SYNODE NOORD-WEST 21 APRIL 2016 TE GOUDA

Op de avond voorafgaand aan de vergadering werd in Boskoop een bidstond gehouden waarin de preses van de vorige P.S. ds. G. Heijkamp voorging. Hij sprak naar aanleiding van Amos 3:8 over 'Gods spreken' Namens de roepende kerk van Boskoop opende ds. J. J. Tanis de vergadering. Hij sprak een openingswoord aan de hand van Psalm 122.

Als moderamen werden gekozen: ds. J.J. van Ekeveld, preses; ds. G. Heijkamp, assessor-preses; ds. P. Mulder, eerste scriba en ouderling C. Vonk Noordegraaf, tweede scriba. Bij acclamatie werd ouderling J.W. van Dijke tot quaestor benoemd. Namens de drie andere Particiere Synoden werden de groeten overgebracht. Hierna werden de rapporten van de Deputaten DKO volgens art. 48 en 49 aan de orde gesteld. Door het emeritaat van ds. M. Mondria is een vacature ontstaan bij de deputaten naar art. 49 DKO. Deze wordt ingevuld door ds. G.J.N. Moens als secundus te benoemen, waardoor alle drie classes in primi en secundi vertegenwoordigd zijn.

Tot afgevaardigden naar de Generale Synode 2016 werden gekozen als predikanten (alfabetisch): ds. J.J. van Ekeveld, ds. W. Harinck, ds. G. Heijkamp, ds. G.J.N. Moens en ds. P. Mulder als primi, met als secundi (in volgorde): ds. G.W.S. Mulder, ds. G. Clements, ds. J.J. Tanis, ds. L. Terlouw en ds. H.A. van Zetten.

Als ouderlingen tot primi (alfabetisch): J. Bloemendaal, A.G. Bregman, J.H. Doeven, J. H. Mauritz en C. Vonk Noordegraaf, met als secundi (in volgorde): J. Willemsen, J.W. van Dijke, A. Lindhout, G.M. van Winkelen en J.A. van de Poel.

Hierna kwam het rapport aan de orde van de door de vorige P.S. ingestelde commissie om te bezien of er door een herindeling van

classes binnen de P.S. een evenwichtiger verdeling mogelijk is.

De commissie heeft drie mogelijkheden van grensverschuivingen binnen het gebied van de P.S. nader uitgewerkt. Geen van de voorstellen leidt tot een meer gelijkwaardige verdeling in aantal leden, predikantsplaatsen en ambtsdragers, zonder daarbij afbreuk te doen aan de onderlinge verbondenheid tussen gemeenten en de geografische ligging.

De commissie komt uiteindelijk tot de conclusie dat door grensverschuiving binnen het gebied van de P.S. Noord-West wel aan de problematiek van classis Amsterdam tegemoet kan worden gekomen, maar dat voor een meer bevredigende oplossing, het wenselijk is aanpassing in breder verband te bekijken. In de loop van de tijd zijn er ook binnen andere classes en Particuliere Synoden grote veranderingen in ledenaantallen opgetreden. Het voorstel van de commissie aan de P.S. is, om de G.S. te verzoeken te bezien in hoeverre het wenselijk is om de bestaande indeling in classes en Particuliere Synoden binnen ons kerkverband aan te passen aan de ontwikkelingen die zich sinds de vorige indeling in 1987 hebben voorgedaan. Daarbij dient ook rekening gehouden te worden met redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen in de toekomst.

Na bespreking van het rapport concludeert de vergadering, dat het goed is als de G.S. zich beraadt over de wenselijkheid om de huidige classicale indeling te herzien. Een voorstel daartoe zal met bijgevoegd rapport naar de G.S. worden gezonden.

Indien de G.S. besluit om aan deze wens geen gehoor te geven dan zal het rapport op een volgende P.S. opnieuw aan de orde worden gesteld.

Als punt ter behandeling is door de classis Amsterdam een vraag gesteld over de toekomstige financiering van het vervoer van leerlingen naar reformatische scholen. De classis wijst op het terugtrekkende beleid van de burgerlijke overheid als het gaat over de medefinanciering van het leerlingenvervoer. Indien burgerlijke gemeenten hierin niet meer bijdragen, zullen verschillende diaconale kassen snel uitgeput raken.

Voor meerdere, vooral kleine gemeenten, waar 'eigen' scholen ontbreken, zal dit een probleem vormen. Er heeft over dit punt al overleg plaatsgevonden met andere instanties zoals schoolbesturen, VGS, deputaatschap Bijzondere Noden. Er wordt ook geconstateerd dat niet in alle gevallen alleen en in de eerste plaats gedacht moet worden aan financiële ondersteuning, maar dat ook andere mogelijkheden tot een oplossing kunnen leiden. Na een korte bespreking besluit de P.S. de vraag in een wat breder

kader voor te leggen aan de G.S.

Vanuit de classis Utrecht is de vraag gekomen of het niet mogelijk is een correspondentieband aan te gaan met de Gereformeerde Gemeenten in Nederland. Binnen de P.S. overheerst de mening dat de vraag binnen het mandaat van het Deputaatschap Kerkelijke Eenheid valt en dat zij het beste kan beoordelen of de tijd rijp is om deze vraag in het overleg aan de orde te stellen. Geldermalsen zal op donderdag 11 mei 2017 de vergadering van de P.S. Noord-West bijeenroepen. De bidstond zal worden gehouden op woensdag 10 mei 2017 om 19.30 uur te Geldermalsen, waarin de preses ds. J.J. van Ekeveld hoopt voor te gaan.

Na het slotwoord van de preses sluit de assessor-preses ds. G. Heijkamp de vergadering.

C. Vonk Noordegraaf, tweede scriba

AFSCHEID DS. W. SILFHOUT VAN CAPELLE A/D IJSSEL (M.W.)

Op 26 mei jl. heeft ds. W. Silfhout afscheid genomen van de Gereformeerde Gemeente van Capelle a/d IJssel Middel Watering in verband met zijn emeritaat. De tekst voor de afscheidsprek was 2 Petrus 1:19. Het thema was: "**Het blijvende Woord**".

1. Een profetisch Woord

In een afscheidsdienst gaat het niet om de dienaar, maar om het Woord en de inhoud daarvan: Christus. Wij zijn maar voorbijgangers. Het Woord moet centraal staan. Petrus sprak over het Oude Testament. Wij mogen ook het Nieuwe Testament hebben, dat een helder licht werpt op de profetie van het Oude Testament. Wij allen zijn geschapen naar Gods beeld. Het Woord zegt ons ook hoe nameloos diep we gevallen zijn. Maar ook dat we nog zalig kunnen worden. Gemeente: wet en Evangelie is onder u gepredikt. Heeft dit geleid naar Christus? Schuld en zonde kleefden aan de bediening, maar het Woord is niet vergeefs gepredikt. We mogen weten dat de prediking niet ongezegeerd is gebleven. De eeuwigheid zal het alles openbaren.

2. Een vast Woord

Het Woord is vast en zeker. Het is geen mensenwoord. Het is het Woord van God. Dat Woord is vast in zijn bedreigingen, maar ook in de beloften. Het Woord predikt ons dat er een weg ter ontkoming is in Christus. Dat niemand van nature tot het Woord komt, ligt niet aan het Woord, maar aan de mens. God Zelf heeft een weg gebaad om het verlorene te zoeken. Het Woord is vast in Christus, het leert ons ook de enige weg tot verzoening, het is de enige Bron. Het licht van de Heilige Geest moet over het Woord vallen, dan gaan we bij het licht van die Geest zien dat we niet willen buigen.

3. Een lichtgevend Woord

Wij kunnen veel licht maken, maar het gaat om het Licht. We weten van nature niet dat we in de duisternis wandelen, we zijn rijk en verrijkt. Zowel het beeld van de zon als van de Morgenster wijzen naar de komst van Christus op de wolken des hemels. Dan zal er nooit meer duisternis zijn voor hen, die in dit leven iets van dat Licht hebben gezien. De Morgenster, de lichtdrager wijst heen naar Hem, Die gezegd heeft: Vader Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zullen zijn, die Gij Mij gegeven hebt. Dan zal alle duisternis voorgoed verdwenen zijn, want aldaar zal geen nacht zijn, dan zullen de Zijnen altijd bij de Heere zijn.

Na de prediking richt ds. Silfhout het woord

tot gemeente en kerkenraad, burgemeester Oskam, de genodigden en belangstellenden, de consulent ds. C. van Ruitenburg, zijn vrouw, kinderen en kleinkind. Vervolgens wordt ds. Silfhout toegesproken door ds. C. van Ruitenburg, als consulent en namens de classis Rotterdam. Ds. J.J. van Ekeveld namens de predikanten. Namens kerkenraad en gemeente spreekt ouderling Schilperoord. Hij verzoekt de gemeente ds. Silfhout toe te zingen, de wens die verklaard ligt in psalm 121:4.

Dominee Silfhout dankt alle sprekers voor de gevoevolle woorden, waarna hij deze indrukwekkende dienst beëindigt met dankgebed. Voor de laatste maal legt hij hierna als herder en leraar van de gemeente Capelle

a/d IJssel Middel Watering de zegen op de gemeente.

De kerkenraad

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2016

* Pag. 52, **EMERITUS PREDIKANTEN.**

Het juiste adres en telefoonnr. van ds. R. Kattenberg is: Anjelierlaan 1, 6713 GE Ede, tel. (0318) 307358.

* Pag. 176, **gemeente DOETINCHEM.**

Scriba is nu: H.C. Massink, Kruisbergseweg 52a, 7021 KW Zelhem, tel. (0314) 641705, e-mail: scriba@gergemdoetinchem.nl

Aan Regeling preekbeurte", waarmee A.J. Groot Wassink belast is, toevoegen: tel. 06 12991705 en

e-mail: agrootwassink@kliksafe.nl

Berichten

VELUWSE FIETSDAG

Op zaterdag 2 juli organiseren de zendingscommissies van de Gereformeerde Gemeenten van Elspeet, Ermelo, Nijkerk, Nunspeet en Barneveld de Veluwe fietsdag, die duurt van 9.00-16.00 uur.

Tussen de kerken van deze gemeenten zijn verschillende korte en lange routes uitgezet. U kunt starten op een van de volgende adressen:

Elspeet, Nachtegaalweg 11;

Ermelo, Hanengewei 69;

Nijkerk, Bagijnenstraat 3;

Nunspeet, Brinkersweg 17, hoek Aarweg;

Barneveld, Ds. J. Fraanjeschool, locatie de Burcht, Nederwoudeseweg 39.

Voor meer info zie: www.veluwsefietsdag.nl

MARKT TE BERKENWOUDE

Markt op zaterdag 2 juli, van 10.00-16.00 uur, te Berkenwoude op de locatie Kerkweg 2. De opbrengst is t.b.v. bouwfonds en ZGG. Info: www.activiteitenmarkt-berkenwoude.nl

ZANGAVOND

Alblasserdam

Zangavond op zaterdag 25 juni, aanvang: 19.30 uur, in de grote kerk te Alblasserdam, Cortgene 8, met medewerking van o.a. gemengd koor Cantate Deo van de Geref. Gemeente te H.I. Ambacht. Collecte t.b.v. de stichting Stéphanos.

Montfoort

Psalmzangavond met bovenstemgroep op vrijdag 24 juni, aanvang: 19.30 uur, in de grote kerk te Montfoort, Korte Kerkstraat 5. Collecte voor doelen t.b.v. hulpverlening vanuit de stichting Metadidomi aan arme mensen in Oekraïne.

MUZIEKAVOND TE KAMPEN

Muziekavond op vrijdag 1 juli, aanvang 19.30 uur, in De Beukelaar, naast de Poortkerk van de Geref. Gemeente te Kampen, m.m.v. jongeren op verschillende instrumenten en in een gelegenheidskoor. Collecte voor NET Foundation.

Kerkdiensten

ZONDAG 26 JUNI 2016

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalst 14.30 uur ds. P. Mulder; Alblasserdam 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. B. van der Heiden;

Alphen a/d Rijn 10.00 uur ds. A.T. Huijser en 18.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem

18.45 uur ds. R.A.M. Visser; Barendrecht 10.00 uur ds. J. Mijnders en 19.00 uur ds. J. van Rijswijk; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Beekbergen 15.00 uur ds. D. de

Wit; Benthuizen 9.00 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 15.00 uur ds. W.A. Zondag; Bodegraven 10.00 uur ds. G.W.S. Mulder en 15.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Borssele 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. G. Clements; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Deventer 15.00 uur ds. A. Schreuder; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 (H.D.) en 15.00 uur ds. L. Blok; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Drachten 9.30 (H.D.) en 19.00 uur ds. P. Melis; Elspeek 18.30 uur ds. A. Vermeij; Enkhuisen 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Enter 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Ermelo 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. A. Schot; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur kand. M.T. Al-Chalabi; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Goudswaard 18.00 uur ds. A.J. Gunst; 's-Gravenhage 10.00 en 15.30 uur ds. M. Joosse; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. J.S. van der Net; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 en 18.30 uur stud. J. de Kok; Hendrik-Ido-Ambacht 16.30 uur ds. W. Silfhout; Hilversum 15.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Hoedekenskerke 10.00 en 14.30 uur ds. B.J. van Boven; Hoofddorp 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Hoogeveen 19.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Hoogvliet 14.30 uur ds. H. Hofman; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kamperland 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Kapelle-Biezeling 10.00 en 16.30 uur ds. J. Driessen; Katwijk aan Zee 10.00 en 17.00 uur ds. J. van Laar; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 10.00 en 14.30 uur stud. J.B. Huisman; Krabbendijke 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leiderdorp 10.00 uur (H.A.) ds. J. van Rijswijk en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Lelystad 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. J. IJsselstein; Lisse 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 19.30 uur ds. J.B. Zippro; Meeuwen 14.30 uur ds. E. Bakker; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Melissant 15.00 uur ds. K. Boeder; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. A.J. Gunst en 15.30 uur (H.D.) ds. S. Maljaars; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. G. van Manen; Mijdrecht 15.30 uur ds. M.J. van Gelder; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 16.00 uur ds. J. van Rijswijk; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. W. Visscher; Nieuwerkerk 14.30 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; Nieuwe-Tonghe 15.00 uur ds. A.J. de Waard; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; Nisse 18.30 uur ds. B.J. van Boven; Nunspeet 15.00 uur ds. A. Schot; Oostburg 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Oostkapelle 9.30 en 16.00 uur ds. H. Brons; Opheusden 10.00 en 17.30 uur

ds. G.M. de Leeuw; Oud-Beijerland 19.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Ouddorp 14.30 uur ds. G. van Manen; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. W.J. Karels; Poederoijen 9.30 uur ds. M.J. van Gelder; Poortugaal 19.00 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburg; Puttershoek 18.00 uur (H.D.) ds. A.T. Huijser; Ridderkerk 9.30 (H.D.) en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. M. Golverdingen en 16.00 uur (H.D.) ds. J.W. Verweij; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 14.00 uur ds. G.J. Baan en 18.30 uur stud. J.B. Huisman; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-Centrum 10.00 en 16.00 uur ds. C. Hogchem; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. J.W. Verweij en 14.30 uur ds. G. Pater; Rotterdam-Zuidwijk 19.00 uur ds. W. Silfhout; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Scheveningen 10.00 uur (H.A.) ds. H. Paul en 18.00 uur ds. M. Joosse; Sint Annaland 18.30 uur ds. G.J. Baan; Soest 19.00 uur kand. M.H. Schot; Spijkenisse 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 17.00 uur ds. C. Harinck; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Urk 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. J. van Belzen; Utrecht 10.00 en 16.30 uur kand. M.H. Schot; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlissingen 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Westkapelle 9.30 en 14.00 en 18.30 uur stud. W. Mouw; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.00 uur ds. C.J. Meeuse; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zwiindrecht 9.30 en 15.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Zwolle 9.30 uur ds. A. Vermeij en 19.00 uur ds. L. Blok.

DINSDAG 28 JUNI 2016

Barendrecht 19.30 uur ds. K. Boeder; Barneveld-Zuid 19.30 uur (H.D.) ds. G. Beens; Brakel 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Enter 19.30 uur ds. W.A. Zondag; Middelharnis 19.30 uur ds. G. van Manen; Oostvoorne 19.30 uur ds. M. Mondria; Opperdoes 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. B. van der Heiden; Sint Annaland 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Terneuzen 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Terwolde - De Vecht 19.30 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 14.00 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. A. Schot.

WOENSDAG 29 JUNI 2016

Amsterdam 19.30 uur ds. W. Harinck; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. S. Maljaars; Dinteloord 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Dordrecht 19.45 uur (GBS-dienst) ds. C. Sonneveld; Goudswaard 19.30 uur (openb. bel.) ds. C. van Ruitenburg; Hoogvliet 19.45 uur ds.

J.W. Verweij; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. B.J. van Boven; Melissant 19.30 uur ds. G. Beens; Mijdrecht 19.30 uur ds. J. van Belzen; Nieuwe-Tonghe 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Nijkerk 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Oud-Beijerland 19.30 uur (voor de zending) ds. G.J.N. Moens; Oudemirdum 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Poortugaal 19.30 uur ds. P. Mulder; Puttershoek 19.30 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. J. van Laar; Uddel 19.30 uur ds. C. Hogchem; Veenendaal 14.30 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; Waardenburg 19.30 uur (voor de zending) ds. J.M.D. de Heer.

DONDERDAG 30 JUNI 2016

Aalst 19.30 uur ds. A. Verschuure; Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. W.J. Karels; Barneveld-Zuid 13.30 uur (huw.bev.) ds. D. de Wit; Benthuizen 15.30 uur (huw.bev.) ds. H.A. van Zetten; Den Helder 19.30 uur ds. A. Schot; 's-Gravenpolder 13.30 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse en 19.30 uur (tijdrede) ds. A.T. Huijser; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. C. Hogchem; Kootwijkerbroek 14.15 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Kruiningen 14.30 uur (huw.bev.) ds. G. Bredeweg; Meeuwen 19.30 uur ds. W. Silfhout; Middelburg-Zuid 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. M. Mondria; Ouddorp 19.30 uur ds. P.D. den Haan; Ridderkerk-Slikkerveer 14.15 uur (huw.bev.) ds. C. Hogchem; Scherpenisse 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. G. Pater.

VRIJDAG 1 JULI 2016

Barneveld-Centrum 14.45 uur (huw.bev.) ds. D. de Wit; 's-Gravenpolder 14.30 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Houten 15.00 uur (huw.bev.) ds. C.G. Vreugdenhil; Krimpen a/d IJssel 14.15 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg; Nunspeet 13.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Rijssen-Zuid 14.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder; Scherpenzeel 14.00 uur (huw.bev.) ds. A. Verschuure; Yerseke 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 26 JUNI 2016

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesse-laan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 uur evang. A. van Setten en 15.30 uur ds. P.D. den Haan; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Met droefheid delen wij u mee dat de Heere uit ons midden heeft weggenomen onze geliefde oud-ambtsbroeder

Frans van der Maas

in de ouderdom van bijna 100 jaar.

In dierbare herinnering gedenken wij zijn dienende liefdesarbeid, gedurende vele jaren, in het midden van onze gemeente. Wij bidden zijn kinderen, nageslacht en familiekring Gods ondersteunende genade toe. Het is ons gebed of er uit dit sterven nieuw geestelijk leven voort mag komen.

(Ps. 90 : 12)

Gemeente en kerkenraad
Gereformeerde Gemeente Waarde

Waarde, 13 juni 2016

Voor uw bliken van medeleven na het overlijden van onze geliefde zus, schoonzus en tante

Gerrigje Boeder

betuigen wij u onze oprechte dank.

Familie Boeder

Juni 2016

Jonge dame **zoekt** per 1 oktober **woonruimte in omgeving 's Gravendeel**.
Tel. 06-49496130

Huis te huur in Aagtekerke
Wk 34-35, tot 5 personen.
marije2211@hotmail.com

Nog een aantal weken vrij in de zomer, nieuw chalet in Uddel. 8 personen, van alle gemakken voorzien, incl wif. Info:
www.chalet-uddel.nl / 06-22786192.

Goede boeken en Theologie?
Seboekgratis.nl

Begrafenisonderneming
Knuivers en van Setten

Voor Geldermalsen, Neerijnen, de Betuwe, Veenendaal, Rhenen en Ede e.o.
Wij verzorgen alleen begrafenissen.

0619856085
www.knuiversenvanetten.nl
info@knuivers.com

Izaäk Ambrosius

Het zien op Jezus

Het is èèn van de rijkere geschriften die Ambrosius de kerk heeft nagelaten. Het is de moeite waard om dit boek te lezen.

Bezoek onze site of vraag een gratis brochure aan.
www.cursussenoudvaders.nl
tel. 0118-583025 / 0172-532796

Chinese groene thee

en uw gezondheid...

www.chinesegroenethee.nl

Vanaf september beschikbaar voor verkopen

Informatie of aanvraag:
info@chinesegroenethee.nl

Wij beginnen weer... te huur in **ELSPEET**: ons geheel gerenoveerde **vakantiehuisje** v.a.g.v., 2 sl.kamers. H. de Rooter, 0577491894-0641920747

Goedeboeken nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

Te huur bovenwoning in **Werkendam**, 3 slaapkamers. Tel. 06-41051279.

NIEUW: Wij gaan ons 'Boshuis' verhuren. Op de **Veluwe**, gem. Epe. 4-6 pers. + baby. Rust, ruimte, privacy. **Kennismakingskorting!** Beschikbaar vanaf 1 juli. Info: 0618632642 of www.natuurhuisje.nl huiscode 30451

T.h. in Zuna bij Rijssen: vak.bungalows gelegen aan natuurgebied de Regge. Nu met zeer aantrekkelijke korting in het hoogseizoen. Kijk op: www.vakantieoordholsappel.nl of bel 0548-512790.

Vakantie Oostenrijk
Te huur: luxe chalet en appartementen, 2-9 pers., in omg. Saalbach-Hinterglemm/Zell am See. Info: 0180-322181 / 06-51166845.
www.vakantieindebergen.nl

Nu LAST-MINUTES. **Oostenrijk stacaravans** op gezinscamping. Kerkdiensten, recreatieteam, zon, water en bergen. Meer info op: www.es-vakanties.nl of bel 055 3030083.

Vakantie op de Veluwe (Ermelo). Onze middenwoning te huur. Wk 30. Echt paar met 2 à 3 kinderen. Tel. 06-57286544.

Vakantie aan de rand van Rijssen? Onze woning wk 30/31 0616893599

**GOD VERDRAAGT ZIJN
UITVERKORENEN OM
CHRISTUS' WIL,
TODDAT DE TIJD KOMT DIE
HIJ VOOR HUN BEKERING
BEPAALD HEEFT.**

JOHN BUNYAN

Vakantie in Zeeland, te huur van 25 juli t/m 5 aug.: ruime vrijstaande gezinswoning in Goes, geschikt voor 6-8 personen. Bel of stuur een bericht naar 06-46325221.

Overnachting of vakantie in een luxe hooiberg in Meteren (Geldermalsen). Fietsen in de Betuwe! T0345-520559.
www.dehooibergmeteren.nl

Te huur: 2-3 pers. gastenverblijf, Valkseweg 8 te Barneveld.
Tel. 0342-412663.

Zorgboerderij 'Buyskêrke' biedt zinvolle dagbesteding aan mensen met een beperking.

D.V. 9 JULI 2016 OPEN DAG!!
10.00 uur-16.00 uur

Er is op de open dag van alles te doen en te koop:

- ✓ 10.30 uur onthulling naam van de nieuwe dagbestedingsruimte voor ouderen;
- ✓ Koffie/ fris met bolus
- ✓ Rondleiding op de boerderij;
- ✓ Fotopresentatie; Grabbelton;
- ✓ Kaarten en diverse cadeau-artikelen;
- ✓ Schoonmaakartikelen; Ondergoed;
- ✓ Tupperware; Boeken;
- ✓ Groente en fruit; Snoeprollen enz;
- ✓ Friet, knakworst en ijs;
- ✓ wolspinnen;
- ✓ Babbelaars bakken;

De opbrengst komt ten goede aan onze cliënten.

Voor meer inlichtingen en vragen over de zorgboerderij kunt u contact opnemen met fam. Verhage.

Boudewijnskerke 5 0118-563142
4374 SB Zoutelande 06-49408050

Bruinisse: gezellige minicamping!
10 min van strand. Verhuur SAFARITENT/stacaravans.
Boek nu met 30% korting!!
Ook stalling. www.dewelblok.nl

Op vakantie naar Overijssel of Friesland. Goed en Goedkoop op vakantie! naar een christelijke camping in **HARDENBERG/ RHEEZE/DIFFELEN**
De Klimberg/ De Kleine Belties/ Oldemeyer/en De Vechtvallei of naar **OMMEN** Camping Bergzicht of naar **FRIESLAND>BAKKEVEEN**
Nu alles extra afgeprijsd!- en een extra Kennismakingskorting!
Juni v.a. € 150 Schoolvakanties v.a. € 200 p.w. Bel 0512-516096 of kijk op: www.vdsluisvakanties.nl

ABC CONSULTS

RELATIONELE- EN SEKSUOLOGISCHE HULPVERLENING

WWW.ABCCONSULTS.NL

FOTOKAARTEN VOOR HET GOEDE DOEL
HOLLANDKAART
WWW.HOLLANDKAART.COM

Heel veel Aanbiedingen!
www.deroeboeken.nl
078-6124081

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:
Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken voor jong en oud, Voordeelboeken, Tweedehands, CD's en bladmuziek.

RST
Zorgverleners

Verpleging & Verzorging

"Fijn dat ik nog thuis kan blijven wonen"

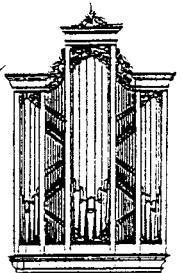
Verpleging & Verzorging door medewerkers met een reformatorische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**.
Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg** en **huishoudelijke hulp**

Orgelmakerij Boogaard

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSEN
Telefoon 0548-521637

www.orgelmakerijboogaard.nl

Nieuwbouw | Restauratie - Stem- en onderhoudswerk

In de knop gebroken

Reformatorische vereniging voor ouders bij wie tijdens de zwangerschap of kort na de geboorte kind(eren) zijn overleden
www.indeknopgebroken.nl tel. 06 - 49 499 499

Ready for the next step? Come teach in Canada!

Multiple vacancies for 2016-2017 school year!

Calvin Christian School
Coalhurst, Alberta

For more information contact the principal Marc Slingerland:

☎ 001-403-381-3030

✉ marc.slingerland@ccschool.ca

Kijk op lesgevenincanada.nl voor de info!

SHG al meer dan 35 jaar een begrip

SHG
Stichting Kinderziekenhuis & Klinieken

Kraamzorg
0187 - 48 91 73
Bgg. 0342 - 49 21 55

Thuiszorg
0166 - 65 26 05

Maandag t/m vrijdag van 9.00 tot 11.00 uur
Vrijdag ook van 19.00 tot 21.00 uur

Zie voor informatie en aanmelden www.shgzorg.nl

Welkom op de Institutie cursus

Opnieuw start de CGO met de
Institutie cursus.

Een waardevolle cursus waarin
de Institutie van Johannes Calvijn
behandeld wordt.

De cursus omvat 11 avonden
met 22 lessen.

We gebruiken de editie vertaald door dr. C. A. de Niet.

De cursus wordt gehouden in Veenendaal.

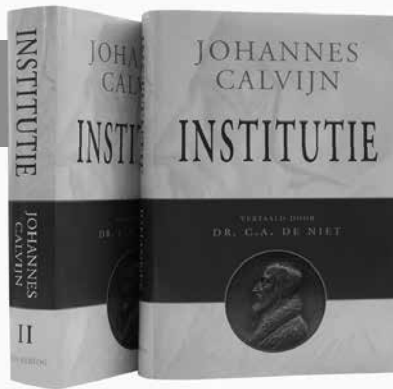
We beginnen om 19.30 uur.

Het rooster is te vinden op de website van de CGO.

Kosten voor deze cursus € 165,-

Aanmelding via de website van de CGO: www.cgo.nu

Informatie bij de cursusleider: hvandam@klikSAFE.nl

Voor een zorgzame begeleiding

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegrafenissen.nl

Wij verzorgen alleen begrafenissen

0172 - 21 21 22

Refojobs

REFOJOBS.NL

BANEN BIJ REFORMATISCHE WERKGEVERS

(Leerling) Sanitairmonteur • Arma Keukens & Sanitair • Nunspeet

(Leerling) Keukenmonteur • Arma Keukens & Sanitair • Nunspeet

Enthousiaste jonge verkoper • Willemsen Hout • Opheusden

Medewerker TD • Le Duc Fine Food • Stellendam

Hoofd logistiek • Le Duc Fine Food • Stellendam

Ploegleider • Le Duc Fine Food • Stellendam

Productmanager • Le Duc Fine Food • Stellendam

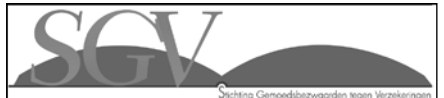
Werkvoorbereider • Glaesum BV • Nijkerk

Servicemonteur • Glaesum BV • Nijkerk

Sales engineer (buitendienst) • Glaesum BV • Nijkerk

Vacature aanmelden? advertieren@refojobs.nl / (0182) 517 341

PARTNERS

De Stichting
Gemoedsbezwaarden
tegen Verzekeringen heeft ten doel de
individuele en collectieve voorlichting aan
en belangenbehartiging van
gemoedsbezwaarden tegen
verzekeringen.

Voor € 10,00 per kalenderjaar bent u
donateur van de stichting en steunt u
haar werk. U krijgt dan de door
de stichting opgestelde praktische en
principiële brochures gratis toegezonden.
Ook ontvangt u de nieuwsbrieven,
met actuele informatie,
die een paar keer per jaar verschijnen.

Telefonische vragen en donateuraanmelding
tijdens kantooruren:

0488 - 44 91 54, of via e-mail:

sgv.voorlichting@klikSAFE.nl

G.J. van der Vliet begrafeniszorging

- Begrafenissen in het hele land
- Geen crematies
- Persoonlijke begeleiding met zorg, respect en stijl
- Kijk voor meer informatie op www.gjvandervliet.nl

Boukweitweg 22, 8075 CP, Elspeet
06 12934519 - 0577 492830

Begrafenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begrafenissen

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

Waardeburch
0418 - 65 20 39

Werkendam
0183 - 70 10 17

H. de Jongh
D.D.E. Meliestede

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

M.K. Ligthart

Nieuw-Lekkerland
0184 - 68 38 38

A.J. van Lieburg

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

HET UITGEVEN VAN PURITEINSE WERKEN IN DUITSLAND: EEN ERESCHULD VOOR NEDERLAND

De Duitstalige landen horen bijna niets meer over de
enige troost beide in leven en sterven.
Wilt u helpen? Schenk dan tijdens uw vakantie een
goed boek.

Bestellen kan via onze website www.svvhed.org.
Voor giften: NL35 ABNA 0548 9879 20.

Adres: Elzenbos 25
4191 MR Geldermalsen
E-mail: info@svvhed.org
Telefoon: 0345 - 58 08 10

begrafenisverzorging Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

Boekhandel

De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355

www.boekhandeldezonnebloem.nl

Ambtskleding Herenkleding Trouwkostuums

Dorpsstraat 229,
3925 KC Scherpenzeel
tel. (033) 277 88 99
www.geertsherenkleding.nl

Eben-Haëzer

'Door de vertrouwde en gezellige sfeer in Eben-Haëzer voel ik mij hier thuis'

Net als in alle locaties van Cedrah proberen we u in Eben-Haëzer een thuis te geven waar u zich welkom weet. We luisteren naar uw wensen en behoeften en bieden waar nodig ondersteuning en professionele zorg op maat. Er is alle ruimte en gelegenheid om op te trekken met mensen die over wezenlijke dingen vaak hetzelfde denken als u. We stellen u graag op uw gemak door de vertrouwde reformatische leef sfeer en bieden u een veilige woon- en leefomgeving.

Meer info? Bel naar 0118 67 66 00, mail naar zip-info@cedrah.nl of ga naar cedrah.nl.

Cedrah biedt wonen, zorg en diensten aan ouderen die bewust kiezen voor een organisatie met een reformatisch identiteitsprofiel. Cedrah gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten in Zeeland en Zuid-Holland en de Christelijke Gereformeerde Kerken in Rotterdam en omgeving.

Cedrah
Wonen · Zorg · Diensten

E.Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begraafondernemingtreur.nl
info@begraafondernemingtreur.nl

Begraafonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

*Begraafonderneming
De Aaloe*

Delkant 8 | 5311 CJ Gameren
Tel. 0418 - 56 21 74

www.begraafondernemingdekloe.nl

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Redacteur:

ds. B. Labee

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E gjvanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties, kerknieuws (m.u.v. beroepswerk) en berichten

redactie-secretaris:
J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131
2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865
F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
postbus 608
3440 AP Woerden
T 0348-489900
F 0348-483599
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
T 078-6912899, F 078-6919536
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk
donderdag vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,15 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
F 0348-483599
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te
Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 13,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 26,- per jaar + extra portokosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
E purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Eten van (zoete) lekkernijen?

Van tijd tot tijd wordt er op het werk getrakteerd. Maar wat doe ik als er iets lekkers aangeboden wordt door een moslim-collega vanwege een Islamitisch feest? Sla ik dan af omdat ik christen ben?

Angst

Met enige vrees ziet de vraagsteller het einde van de ramadan - als het suikerfeest gevierd wordt - of het offerfeest naderen. Een moslim-collega trakteert dan altijd lekkernijen. Bewust heeft de vraagsteller ervoor gekozen om van de aangeboden (zoete) lekkernijen niet mee te eten. Eigenlijk heeft ze de angst om op deze wijze 'een bewuste, onopvallende doorwerking van de Islamitische invloed' te ondergaan. Tegelijk geeft het spanning. Want het is bekend dat met 'gewone' traktaties altijd wordt meegedaan. Zou deze collega dit niet merken en negatief uitleggen? Hoe zouden wij het vinden als anderen onze traktaties niet accepteren, omdat we christen zijn?

Bijbelse overweging

Het doet ons goed dat de vraagsteller bewust nadenkt over een christelijke levensstijl. Hoeveel jongeren en ouderen 'snoepen' letterlijk of figuurlijk mee met alles wat ze voorgeschoteld krijgen? Vanuit Gods Woord weten we dat satan op allerlei wijze probeert te infiltreren. Moesten Daniël en zijn vrienden in Babel niet anders gaan weten, heten en eten? Maar door Gods genade mochten ze staande blijven en hebben ze hun geweten niet besmet met dat voedsel. De Heere heeft kennelijk betoond van deze 'ware Israëlieten' af te weten. Toch moeten we eerlijk zeggen dat het in deze geschiedenis wel anders lag. De kanttekening op de Statenvertaling is daar duidelijk over: 'Want de Chaldeeën aten van verscheidene spijzen, als van varkens, hazen en verscheidene soorten van vissen en vogels, die de kinderen Israëls te eten van God verboden

waren, Leviticus 11. Deuteronomium 14. En zij besmetten ook de geoorloofde spijzen met afgodische ceremoniën en aanroepingen hunner goden' (kt. 36m). Onder het Oude Verbond mochten onreine dieren niet gegeten worden en wat nadrukkelijk met heidense toverformules aan de afgoden was opgedragen, kon niet zonder ergernis gegeten worden.

De apostel Paulus in de Romeinen (hoofdstuk 14) laat ons horen dat het onderscheid tussen rein en onrein voedsel met Christus' komst is weggefallen. We lezen in vers 14a: 'Ik weet en ben verzekerd in de Heere Jezus, dat geen ding onrein is in zichzelf'. Vanuit het tekstverband leren we dat afgoden niet bestaan en de ceremoniële wetten opgehouden zijn. Tegelijk laat Paulus doorklinken dat om ergernis te voorkomen het niet verkeerd is met de 'zwakken in het geloof' een voorzichtige levenswandel te kiezen. Johannes schrijft in Openbaring 2 over het eten van afgodenoffer. Daar gaat het om een afgodische maaltijd, verbonden met hoererij. De gemeente van Pérgamum en Thyatíra krijgen onderwijs over vreselijke gebeurtenissen: in de dagen van Bileam en Izébel liepen de maaltijden uit op letterlijke en geestelijke hoererij. Bestudering van de kanttekeningen en de Bijbel met uitleg op Openbaring 2 vers 14 en 20 kunnen we van harte aanbevelen. Samenvattend mogen we stellen dat het niet verkeerd is om te eten van het aangeboden; wellicht ook omdat - voor zover ons bekend - er geen (bij)bedoelingen achter deze (vaak zoete) lekkernijen zitten.

Getuigenis

Toch willen we heel graag inhaken op een andere opmerking die de vraagsteller maakt in de toegezonden mail. Ze schrijft: 'Het is ook niet zo dat ik op zo'n moment (als er getrakteerd wordt) kan getuigen van wat ik geloof; dat zou wel het ideaalbeeld zijn'. Zou dat niet de bedoeling zijn van deze traktaties? We mogen toch vertellen dat een ware christen andere feesten kent? Zou het geen aanleiding kunnen zijn om in alle eenvoudigheid te vertellen wat er nodig is op reis naar de eeuwigheid? Er is toch maar één Brood des Levens, Jezus Christus, waarheen alle christelijke feestdagen verwijzen? We wensen deze vraagsteller en al onze lezers kinderlijke vrijmoedigheid toe. Wat zou het een wonder zijn als we door genade, met bewogenheid op deze wijze mogen getuigen!

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van 'De Saambinder' kun jij/kunt u mailen naar b.labee@kliksafe.nl of opsturen naar Kerkewijk 115a, 3904 JA VEENENDAAL. Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor al onze lezers, volgt publicatie in een nummer van 'De Saambinder'.

Graag wel wat geduld, er liggen zeventig vragen te wachten.